

„Begyűjtöttük Lenint, kiadtuk Erzsébet királynét”

A történelmi muzeológia tíz éve

Szege-
den volt a
rendszer-
váltás
előtti utol-
só szak-
mai kon-
ferencia,

aztán hosszú, néma csönd. A történész-muzeológusok tíz év után most először, az elmúlt héten gyűltek össze ismét, hogy kicseréeljék szakmai tapasztalataikat – ugyancsak Szege-
den. Zombori Istvánt, a Móra Ferenc Múzeum Történelmi Osztályának vezetőjét arról kérdeztük, melyek az eltelt évtized legfontosabb fejleményei a történelmi muzeológiában.

– A múzeumokban működő történéseket a munkásmozgalmi anyag kezelőként tartották számon, a rendszerváltáskor rájuk sült a bélyeg. Hogyan szabadultak meg tőle?

– Kezdjük az elején a történetet! A 70-es években indult fejlődésnek a múzeumi történész szakma, azelőtt elvéve alkalmaztak történéseket a múzeumokban. Az országos múzeumi hálózat történelmi osztályainak megszervezésében valóban a munkásmozgalom történelmi feldolgozása volt az ürgy, de már kezdettől nem akadt múzeum az országban, ahol kizárólag ezzel foglalkoztak volna. A törökör utáni Magyarország, a polgári társadalom mintegy 200 évének anyagi kultúrájával, a tárgyi emlékek gyűjtésével foglalkoztunk és bár a 80-as évek elején rettenetesen erőltették a munkásmozgalmi jelleget, ez sehol nem vált egyszemélyes magára adó szakmában. Miért maradt ki egy évtized?

Zombori István: „A rendszerváltás a szakmát megtépázta.” (Fotó: Schmidt Andrea)

– Úgy látszik, ennyi idő kellett, hogy összeszedjük magunkat. Régotha mondogatjuk, hogy idősebb lenne a tapasztalatszerzés, most jutott rá idő és energia. A szege-
di múzeum vállalta el az újakezdés megszervezését. Itt volt 1989-ben az utolsó, nagy sikerű szakmai rendezvényünk, ami az akkor szenzációt keltő cserkészkiállításunkhoz kapcsolódott. A szakmai tekintélyünk, azt nem felejtjük, azóta csak nőtt, a kollégák ismerik a publikációinkat. Talán ezért jöttek szívesen, először úgy volt, hogy 60-70-en, aztán 120-ra

duzzadt a létszám. Nekünk, szege-
dicieknek jó szakmai kapcsolataink vannak a határokon túli kollégákkal, javaslatunkra ők is meghívást kaptak. Érdekes beszámolókat tartottak és hálásan fogadták az előadásainkat olyan túléleési technikákról, amelyeket mi már kitapasztaltunk, nekik pedig még nagy szükségük lesz rájuk. Megállapodtunk, hogy ezentúl ismét évente találkozzunk.

– Mi jellemzi a történelmi muzeológia utóbbi tíz évét? Milyen változásokon ment át a szakma?

– Azt mondhatnám, most lettünk csak igazán munkásmozgalom-történések! Gondolja csak el: begyűjtöttük a Lenin-szobrokat, a munkásmozgalmi ezt meg azt, a szovjet hősi emlékműveket, a Komócsin szobrárt, a Zalka Máté szobrárt, a munkásorség, a KISZ, a párt, az MHSZ anyagát – akkora gyűjteményünk lett, amekkoráról „munkásmoz-

galmi” korunkban álmodni sem lehetett... Egyik nap szóltak, hogy vegyük át az öt méteres Lenint, másik nap, hogy vegyük át a négy tonnás „libás hölgyet”, még szerencse, hogy van az algyői raktárunk! Amit pedig 45-ben nem vertek teljesen szét, hanem betakaríthatóak a múzeumok, azt most kiadtuk. Erzsébet királynét, a Klebelsberg domborművet, a régi címereket... Az addig tabunak számító témákat elkezdhettük tárgyi anyagok feldolgozni: a háborúk anyagát, a hadifoglyok tárgyi emlékeit, a sorsfordító eseményeket, az oroszok bejövete-
lét, a '45 és '56 utáni emigránsok, a kitelepítettek, az üldözött emberek anyagait. Elkezdtük hazahozni, amit kimentettek egykor az országból. A szege-
di múzeum ebben élén jár, hiszen igen jó kapcsolataink lettek a torontói cserkész világszervezet-
ponttal, ahonnan mintegy másfél tonnányi anyagot kaptunk... Együttműködünk

a Hadtörténeli Múzeummal: ők kapták meg az ugyancsak torontói csendőrmúzeum anyagát, mi pedig egy csendőrház szeretőnek belőle berendezni az Ópusztteri Emlékparkban. A mi közvetítésünkkel szintén Torontóból került haza a magyar királyi fegyveres erők múzeuma, ami a két háború közötti katonai emlékek hatalmas gyűjteménye. A polgári élet tárgyi emlékeit kezdettől gyűjtöttük – de nem publikálhattuk. Most ennek az anyagnak a bővítése és a feldolgozása is lehetővé vált. Nagyon nagy az igény a 20. század történelmi bemutatás kiállításokra, a településtörténelmi tárlatokra, ipartörténelmi dokumentumokra. Igazán büszkén mutathattuk meg az ország történelmi muzeológusainak a szege-
di Pick-múzeumot, amely reprezentálja, hogyan lehet összeegyeztetni akár modern reklámcélakat is a tudományos igényességgel és műveltséggel.

Sulyok Erzsébet

Rázós áramszámlák

Szeptember első napjaiban a kikapcsolással „fenyegetett” előfizetők rohamozták meg a Démász Rt. szege-
di ügyfélszolgálati irodáját, sorállásra kényszerítve a rendszeresen fizető ügyfeleket is. Az áramszolgáltató társaság teljes körű ügyfélszolgálati rendszer kiépítését tervezi.

Olvasóink lapunk Csörög ügyeletésének panaszkodtak el, hogy nemcsak lehetetlen bejutni a Démász Rt. szege-
di ügyfélszolgálati irodájába, de még telefonon sem érik el az „ügyfeles” munkatársat, mert folyton foglalt a vonal.

Briglovcics Gábor, a Dél-magyarországi Áramszolgáltató Részvénytársaság kereskedelmi igazgatója megerősítette a Csörög-telefonban „be-mondottakat”. Szeptember 4-5-én valóban igen sokan keresték föl a Kossuth Lajos sugárúti ügyfélszolgálati irodát. Több mint ötszázan igyekeztek még a villanyóra leszerelése előtt rendezni tartozásukat. Az ügyfelek tömeges megjelenésének oka: ezekben a napokban járt le a leges-legutolsó befizetési határidő.

A szerződés fölmondása természetesen nincs előzmé-

nyek nélkül. Az áramszámla „Megjegyzés” rovatában tüntetik föl az esetleges tartozás összegét, így bárki figyelemmel kísérheti a Démásznál vezetett folyószámlája egyenlegének alakulását.

Ha netán elkallódna a számlalevél, s az ügyfél továbbra sem fizet, az áramszolgáltató tértivevényes értesítőt küld a főnálló tartozásról, egyben kilátásba helyezi a szerződésbontást. Ha a fogyasztó a jelzett fizetési határidőig nem rendezi a számlát, kikapcsolják az áramot. A mérőórát természetesen csak a tartozás kiegyenlítése után szerelik vissza – több mint 5 ezer forintért. Eddig azonban kevesen jutnak el. A Démász Rt. azokat az ügyfeleket szólítja föl, akik nagyobb összeggel tartoznak, valamint kikapcsolási értesítőt küldött azoknak, akiknek befizetésre váró számlája 90 napnál is régebbi keltezésű. A kereskedelmi igazgató nem titkolta: az áramszolgáltató társaság „kintlévőségei” meghaladják a még elfogadhatónak mondható szintet.

A Békés, Csongrád és Bács-Kiskun megyében összesen 750 ezer előfizetőt árammal ellátó Démász Rt.-nek áprilisban már 5 milliárd

(!) forinttal tartoztak a nem fizetők. (A „normálisnak” nevezhető tartozás összege 3,5-4 milliárd forint körül mozog.) A figyelmeztetés meghozta a kívánt eredményt: a fölcsillított ügyfelek eddig 600 millió forinttal csökkentették adósságukat. Az ügyfélszolgálati irodában alkalmazott kiskapcsolókat az áramszolgáltató társaságban a rendszeresen fizetőket is sorállásra, várakozásra kényszerítette.

Ezen felül gyakran még telefonon sem lehetett elérni az ügyfélszolgálat munkatársait, mert a készülék csaknem folyamatosan foglalt jelzett. Briglovcics Gábor elmondta, hogy már dolgoznak az ügyfélszolgálati rendszer bővítésének tervein. Az ügyfeleket személyesen fogadók létszámát máris hatról tízre növelték, s bővült a telefonos ügyfélszolgálat létszáma is.

A közeljövőben teljes körű telefonos ügyfélszolgálati rendszert építenek ki. A jövő év első felében a mérőóra állása, a folyószámla egyenlege, költőzködés, új óra bekapcsolása, szerződés módosítás, stb. ügyekben telefonon is segítséget kérhetnek a Démász Rt. munkatársaitól.

Nyilas Péter

Ötvenéves a Tisza Volán

Nyugdíjasöröm

Ötven évvel ezelőtt, egészen pontosan 1950. október elsején alakult meg a Tisza Volán Rt. jogelődje, a Szege-
di Teherfuvarozási Vállalat. Csongrád megye autóbussz-társasága e vállalat történelmi szempontból kiemelkedően jeles eseményről ünnepe-
szervezet keretében emlékezik meg. A Tisza Volános jubileumi rendezvények sorát június utolsó szombatján a kiskundorozsmai Sziklásóton megtartott Volán-nap nyitotta meg, míg tegnapelőtt a Szege-
di Tudományegyetem Károlyi kollégiumában több mint nyolcszáz egykori Volános dolgozó részvételével rendezték a cég nyugdíjas találkozó-
ját. A jövő héten, szeptember 22-én délelőtt a szege-
di Juhász Gyula Művelődési Köz-

pontban a Tisza Volán, illetve jogelődjeinek múltját összegző kiállítás nyílik, míg aznap este a szege-
di Ifjúsági Házban rendezik a társaság jubileumi központi ünnepségét a ma is aktív dolgozók részvételével. Szeptember 29-ére a Szege-
di Nemzeti Színházba a Tisza Volán vezetése a cég legjelentősebb üzleti partnereit hívta meg. Az vállalatalapítás ötvenedik évfordulója kapcsán a Tisza Volán valamennyi dolgozójának és nyugdíjasának ajándékcsomaggal kedveskedik, számos kitüntetés átadásra is sor kerül, többeket emlékéremmel jutalmaznak, s már megjelent a társaság történelmi feldolgozó „Ötven év – Tisza Volán” című könyv is.

B. Z.

Búcsú Móravároson

Munkatársunktól
A móravárosi Szent Kereszt plébánia búcsút rendez szeptember 16-án és 17-én a móravárosi templomban. Szombaton 15 órától családi nap kezdődik a közösségi házban, benne Ki-mit-tud vetélkedő, süteményverseny, ka-

ratebemutató, és gyermekjátékok. 17 órától a templomban a Misszió családi ének- és zenekar műsora kezdődik, majd a 18 órai szentmisén is az együttes muzsikál. Vasárnap délelőtt 9-kor az ünnepi szentmisén dr. Kiss Imre püspöki helynök mond szentbeszédet.

Csörög a Pannon GSM

Kedves olvasóink! Közérdekű problémákat, észrevételeket, tapasztalataikat Tóth-Szenesi Attila újságíró munkatársunkkal oszthatják meg, aki munkanapokon 8 és 10 óra, vasárnap 14 és 15 óra között hívható a 06-20-9432-663-as rádiótelefon-számon. Elvezett tárgyaikat kereső, illetve talált tárgyakat visszaadni szándékozó olvasóink ingyenes hirdetésben tehetik közzé mondandójukat. Hirdetésfelvétel: 8 és 18 óra között a 06-80-820-220-as zöld számon, illetve személyesen a Sajtóházban és hirdetőirodáinkban.

Elővétel. Bíró László a Városi Televízióban hallgatta a MÁV egyik illetékesét arról, hogy elővételben az Újszegedi Vasútállomáson is lehet jegyet váltani más állomásokról induló vonatokra. Telefonálónk tapasztalata ezzel szemben az, hogy napközben viszonylag ritkán tart nyitva a pénztár. Nem érti, miért reklámozzák a szolgáltatást, ha nem tudják az ígért színvonalat tartani.

Körzeti. Benda Lajosné Kübekháziáról telefonált. Panaszolja, hogy két hete nincs a községben körzeti orvosuk, hanem Újszentivánról jár át minden másnap egy doktor. Az idős, beteg emberek nem érzik magukat biztonságban. Csak remélni tudják, hogy mihamarabb kineveznek egy új körzeti orvost.

Lámpa. Csúcsidőben, és

PANNON GSM
Az élvonal.

A vtv és a filmek

A városi televízióban vetített filmek listáját nem állítjuk össze – nyilatkozta lapunknak Arató László főszerkesztő egy olvasónk felvetésére, aki azt kifogásolta, hogy a minap féműsoridőben adtak le egy „vértócsás” amerikai filmet a vtv-n.

„Főháborodásomnak adok hangot amiatt, hogy a városi televízió hétfőn este a gyermekek által is nézett időpontban vetítette A gyilkolás öröme című szörnyfilmet, amelyben két unatkozó mesterlövész, merő szórakozásból, homlokon lövöldözte az embereket” – írta szerkesztőségünknek címzett levelében egy szülő, aki kérte, hogy járjunk utána a dolognak. Mert, mint mondták, attól fél, hogy legközelebb már az óvodások műsorában is „vértócsás” filmet sugároz majd a „jobb sorsra” érdemes városi televízió. Arató László főszerkesztő a Délmagyarországnak

nyilatkozva elmondta: a vtv által vetített filmek listáját nem helyben állítják össze. A nem éppen első osztályú amerikai filmeket a filmforgalmazó cégekkel – Mokép és Körmédia – kötött szerződés értelmében meghatározott időpontban kell sugározniuk. A főszerkesztő megjegyezte: amerikai akciófilmeket más csatornákon is vetítenek főműsoridőben. Majd elmondta, hogy a vtv sokkal kevesebb akciófilmet ad a gyermekek által is nézett időpontban, mint a kereskedelmi televíziók. Mindazonáltal nem kötelező nézni ezeket a filmeket, át lehet kapcsolni más csatornára.

Arató László közölte, hogy a közelmúltban tárgyalt a filmforgalmazó cégek képviselőivel, akikkel megállapodott abban, hogy a jövőben csökkentik az amerikai filmek számát, s több magyar és lengyel filmalkotást vetítenek majd a városi televízióban.

Sz. C. Sz.

Rókusi ezredforduló

Munkatársunktól

Egész napos rendezvényre várják az érdeklődőket szeptember 17-én, vasárnap a szege-
di Hunyadi térré. A „Rókusi ezredforduló” a kilenc órás szentmisével veszi kezdetét. Utána a Pom-Pom együttes szórakoztatja a legkisebbeket. Tizenegy órától Harrach Péter szociális és családügyi miniszter mond köszöntőt, Gera Marina pedig verset szaval. A 11.20-kor kezdődő közéleti fórumon a miniszter mellett kér-

déseket lehet feltenni Bartha László polgármesternek, illetve Kalmár Ferenc rókusi és Péter Szilveszter újróki önkormányzati képviselőnek.

Kétszáz adag ingyen ebédet osztanak ki a rendezvényen. Három órától ifjúsági egyházzenei előadást hallgathat meg a közönség. A programot a Storyville Jazz Band koncertje zárja. Rossz idő esetén a rendezvényt az Arany János Iskolában (Kukovecz Nana utca) tartják.

Világhírű gitárosok

Munkatársunktól

A szege-
di nemzetközi gitárfesztiválon szombaton és vasárnap világszinten jegyzett gitáros előadóművészek adnak koncertet. Szombaton 20 órától Sárközy Gergely,

vasárnap ugyanebben az időpontban pedig a két iker gitárosból álló Katona-duó – Katona Zoltán és Katona Péter – lép pódiumra a Bartók Béla Művelődési Központ nagytermében.